

Berilo Jugoslovanskega odbora

iz Italije

BOZZOVICCI

POŠILJA: IVAN UČENIKOV - KAIRO - RUE MAN/HAET EL MAHRANI ŠT. 5 - V. N/T, LEVO -

SREDNI VZHOD

ŠT. 17

5. FEBRUARJA 1942

Borba za svobodo in mi

Prejeli smo od srbskega prijatelja naslednji članek, ki ga z veseljem priobčujemo.

V sedanji vojni se vsaka država bori z onimi silami, s katerimi razpolaga in vsaka doprinaša največje žrtve za končno zmago. V tem splošnem spopadu smo tudi mi Jugoslovani tako postopali. Dali smo vse. Nismo pa mi edini, ki smo se zavedali velikih in neizmernih žrtev. Tako so postopali Francozi, Grki, Čehoslovaki, Poljaki in vsi ostali, ki so danes zaslužnjeni po Evropi. Vsi ti so hrabro padali v borbi za svobodo, ali nikdo ni padel z vero v srcu, da se izgubljena svoboda ne bo zopet povrnila ob svojem času.

Velike in mogočne države v tej borbi niso podlegle. Bile so dovolj močne, da vzdržijo strahovite udarce nemške mehanizirane sile. Te velike nepremagane države so nadaljevale borbo, v kateri so šibke države podlegle. Uvidele so grozoto sovražnika, ki se je odločil, da uniči vse kar je na poti njegovi nameri za podjarmljenjem sveta. Zato so se te države - v tej največji zgodovinski vojni - združile v borbi za svobodo, in istotako kakor smo mi vse dali iz sebe, tako delujejo tudi one z vsemi silami, da uničijo našega skupnega sovražnika. Danes, ko so jasno otipljive uničevalne sile Nemčije, občuduje ves svet male narode za legendarno junaštvo, s katerim so se vrgle v borbo in vsi pozdravljajo njihovo požrtvovalnost. Danes vsi narodi sveta razumejo velikino naše narodne zavesti in se zato borijo zase in za nas, da nam bo vrnjena draga svoboda, ki smo jo v krvi izgubili za občo stvar.

Mi smo vedeli in vedel je pri nas vsak otrok, da so Nemci močnejši od nas. Pokazati pa smo hoteli vsemu svetu, da nam je ljubše žrtvovati se zavestno, kakor pa da bi osramotili svoje dobro ime, svojo zgodovino in se beraško vrgli na kolena, kakor so to storili Bolgari, Madjari, Romuni in drugi, ki so se podvrgli najbolj zverinskemu zavojevalcu, ki ga je kdajkoli rodila zemeljska obla. Zasužnjenje tega zavojevalca pomeni obenem tudi suženjsko smrt; pomeni uničenje nas samih, naših otrok in našega naroda. Pred samo smrt pa pomeni - divjaško mučenje po zaporih, lakoto, opustošena polja in požgana naselja. Suženjstvo pruske soldateske pomeni odstranitev iz Evrope vseh tistih narodov, ki se jim upira servilnost Prusjakom. Med ostalimi narodi smo tudi mi eni izmed tistih, ki smo na poti temu ostudnemu narodu, kateremu nočemo služiti. Zato smo se vrgli v borbo za prostost. To je boj za svobodno in srečno življenje, to je borba za mirno življenje v domači hiši. Vrgli smo se v ta boj, ker smo se zavedali, da se je naša zemlja po vsaki vojni, po strahotnih in težkih dneh, dvigala iz muk in ran ter rasla in se krepila. Prihaja čas, ko bo Jugoslavija znatno večja in mnogo krepkejša, kajti naš narod koraka po poti, ki jo je odločila zgodovina in na tej poti nas nihče ne more ustaviti. Hitler nas je podučil, da ne sme nobeden pripadnik nemškega naroda živeti izven Nemčije, da je torej vsak Nемеc član rajha. Ali nimamo mi isto pravico, da bodi vsak Jugoslovan v okrilju lastne države? Da, to pravico imamo in zato se tudi borimo! V bodočnosti naši bratje ne bodo več živeli na svoji lastni zemlji kot tujčevi sužnji. V bodoče ne sme bi-

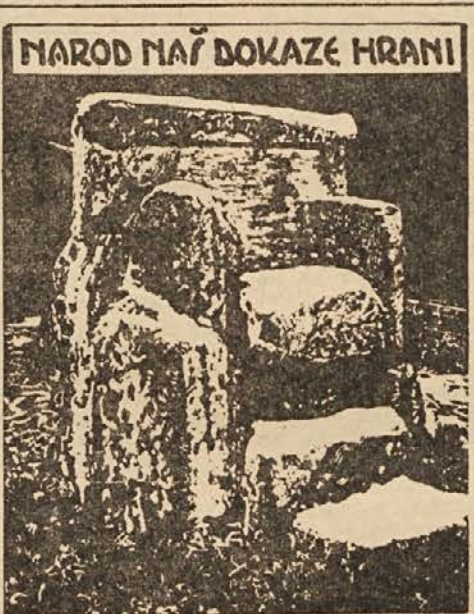
ti več Srbov, ki bi živeli pod madjarsko ali romunsko oblastjo; v bodoče ne bo več mučenja in preganjanja naših Slovencev in Hrvatov v Istri, Trstu, v Gorici in na Koroškem! Vsaka bolgarska težnja za ropanjem tiste zemlje, ki so jo zasedli naši predniki pred trinajst stoletji, je obsojena na smrt. Zaradi teh velikih načrtov in velikih ciljev se ustvarja danes balkanska unija, katere središče bo velika in močna Jugoslavija, sposobna da zajame pod svojo okrilje vse južne Slovane. Bodoča Jugoslavija ne bo obkoljena z vseh strani od samih sovražnikov. Ti sovražniki, ki so nas hoteli uničiti s svojo zločinsko politiko bodo zbrisani in ne bodo nikdar več predstavljali nevarnosti za našo bodočo državo.

Veliko in strašno trpljenje našega naroda je najboljši dokaz, kako mogočna je njegova vera v Jugoslavijo. Ta narod ne bo nikdar pristal na suženjsko življenje in se tudi nikdar ne bo zadovoljil z mislijo, da bi se njegova svoboda že kmalu ne vrnila.

Pa ne samo strašno trpljenje, ki ga naš narod stoično prenaša, pač pa tudi njegova junaška narav in globoka ljubezen do lastne grude, mu dajeta silo, s katero že danes prikrito pa tudi odkrito manifestira svojo voljo za svobodo. Junaški srbski četniki v gorah Srbije, Hercegovine in Bosne sledijo sovražniku na vsak korak in mu že sedaj povzročajo velike izgube. Ljubljanski in tržaški proces dokazujeta, da tudi slovenski narod s polnim zaupanjem zre v bodočnost in da je tudi on doprinesel že do sedaj ogromne žrtve za zopetno vs-tajenje Jugoslavije. Napadi dalmatinskih rodoljubov na italijanske oborožene oddelke pričajo, da se je v Dalmaciji ponovno preporodila jugoslovanska misel, ki je edino jamstvo za obstoj bodoče velike Jugoslavije.

Vsi ti vzroki kakor tudi dogodki, ki so jim nujno sledili in ki se tudi danes vrstijo drug za drugim, bodo v bodoče tisti jekleni stebri, na katerih bo počivala naša nova zgradba. Skupno trpljenje vseh Jugoslovanov, skupni grobovi in skupno prelita kri, vse to ustvarja zgodovino nove Jugoslavije. Naša silna vera v zmago zaveznikov in v pravično ureditev povojnne Evrope bo krepila tudi še nadalje našo moč do končne zmage.

Dragutin Petrović

NAROD NAŠ DOKAZE HRANI

Znameniti Gosposvetški prestol, na katerem so si koroški Slovenci izbirali svoje vojvode. Prestol stoji še dandanes na Gosposvetškem polju blizu Vetrinje vasi in potrpežljivo čaka svojega jugoslovanskega vladarja, da ga zopet vključi v svojo rodno zemljo.

✚

UMRL JE DUHOVNI OČE IN POKROVITELJ
SLOVENSKE KOLONIJE V EGIPTU

č. oče **EVGENIJ STANET**
prijor čč. oo. frančiškanov

Pogreb blagega pokojnika je bil 4. t. m.
OSTAL BO NEPOZABLJEN V SLOVENSkih SRCIH

Ruska pest krepko mlati

MARŠAL TIMOFEJENKO

Po zasedbi Francije in Jugoslavije je imel Hitler na izbiro, da napade Anglijo ali pa Rusijo. Odločil se je za Rusijo. Zakaž? Njegov načrt je bil talet:

1.- V letu 1941 je Hitler razpolagal z najmočnejšo vojsko in letalstvom na svetu, medtem ko je bila angleška mornarica mnogo močnejša od njegove.

2.- Ruska vojska in letalstvo sta se v letu 1941 šele razvijali po načrtu, ki je imel biti dovršen 1. 1942. in ki je predvideval močnejšo rusko silo od nemške. Zaradi tega je bilo potrebno napasti in uničiti rusko vojsko, razdejati njeno vojno industrijo še predno bi ta dosegla svojo polno zmogljivost in postala močnejša od nemškega vojnega potenciala.

3.- Za ves čas vojne v Rusiji bi morale nemške podmornice nadaljevati z borbo na morju proti Angliji s ciljem, da oslabijo britansko mornarico, nemške ladjedelnice pa naj bi s pospešeno naglico gradile nove vojne ladje.

4.- V trenutku ko bi Hitler premagal Rusijo in zavzel Ukrajino, dolino Donca in kavkaške petrolejske vrelce, bi imel dovolj živil in tudi drugih vojnih sirov in za nadaljevanje vojne z Britanijo še za nekaj let.

5.- Nemški generali, ki so se zavedali pomena ogromnega ruskega prostora in njenih neizčrpnih virov ljudskega in drugega materiala, so Hitlerja prepričali, da bi nemška vojska mogla zasesti rusko ozemlje do črte: Leningrad - Smolensk - Kijev - Odesa. Dejali so mu tudi, da če bi se ruska vojska na tej črti odločila za končno bitko, bo gotovo poražena. Če bi se pa ruska vojska v redu umikala dalje v notranjost Rusije, potem bo nemško vojsko prehitela zima in nemško ozadje bo tisoč kilometrov daleč, kar bi predstavljalo dvomljiv uspeh za Nemce.

Vendar Hitler, ki ga vodi božja previdnost, kakor pravi sam, je dejal, da bo izbruhnila v Rusiji revolucija v hipu ko bodo Nemci prispeli do črte Leningrad - Odesa in bo Hitler vkorakal v Moskvo in Leningrad z godbo na čelu zmagoslavne vojske, ki bo prezimovala v toplih ruskih vojašnicah.

Po tem načrtu je Hitler 22. junija lanskega leta prišel z vojno z Rusijo.

Na kakšen način so se Hitlerjeva pričakovanja izpolnila, kažejo dogodki zadnjih sedmih mesecev ruske vojne.

Prvi del načrta nemškega generalnega štaba se je zaključil povoljno in je nemška vojska v prvih sto dneh dospela do črte Leningrad - Odesa. Ali Hitlerjeva zamisel se ni uresničila, ker nemške armade ruske vojske niso potolkele, pač pa so Rusi nadaljevali z rednim umikom, a v Rusiji sami o kaki revoluciji ni bilo ne duha ne sluha. Ruska vojska se je po dobro premišljenem načrtu umikala, da bi na ta način pridobila na času in da bi ruske oblasti medtem lahko izvršile mobilizacijo in koncentracijo celotne ruske vojne sile, obenem pa da izvršijo reorganizacijo celotne vojne industrije. Drugi del ruskega načrta je predvideval težnjo, da Nemce zapelje čim globlje v Rusijo, kjer jih bo prehitela strašna ruska zima ko bodo oddaljeni od svoje domovine 2000 kilometrov.

Ta ruski načrt je bil znatno boljši od Hitlerjevega. Nemci so napredovali vse do prvih dni meseca decembra lanskega leta in so dospeli do črte Leningrad - Možajsk - Tula - Rostov. Ali 9. decembra je prišla velika ruska ofenziva. Do 15. decembra so Rusi zavzeli Rostov, izkrcali se na polotoku Kerču in s tem odbili Nemce od petrolejskih izvirov na Kavkazu. Med 15. dec. in 15. jan. so Rusi zopet osvojili: Kalinin, Klin, Tihvin, Kalugo, Volokolamsk, Malojaroslavac, Starico in Možajsk ter s tem končno odbili nemški napad na

Moskvo. Od 15. do 20. jan. so Rusi na severu zavrnilo Nemce do Novgoroda, osvobodili Leningrad in obnovili zvezo z Moskvo. Na srednjem delu fronte zavzeli so Možajsk in napredovali proti Brijansku in Smolensku. Na jugu so prišli do črte Orel - Kursk - Harkov in oblegajo sedaj ta tri mesta. Od 20. jan. do 1. febr. so Rusi izvršili velik preboj nemške fronte med Ilmenskim jezerom in Valdajskim gorovjem ter prispeli do mesta Veliki Luki in ogrožajo ozadje nemške vojske pri Smolensku. Na jugu so prekoračili Donec in stoje v bližini Dnjepropetrovska ter resno ogrožajo bok nemških sil pri Stalinu in na Krimu.

Nemci poskušajo z ogromnimi žrtvami ustaviti rusko ofenzivo in gonijo na fronto vse svoje rezerve kakor tudi čete njihovih zavezniških izdajalcev. Vendar vse to ne bo ustavilo ruske ofenzive in Hitlerjeve razbite, lačne in premrzle armade se bodo morale tudi še nadalje umikati k Dvini, in Dnjepru. odkoder namerava Hitler pričeti s svojo letošnjo spomladansko ofenzivo.

Kaj je potemtakem ostalo od velikih Hitlerjevih načrtov?

Nemška vojska je v Rusiji močno razredčena in ni več najmočnejša.

Ruski vojski se je posrečilo, da izvrši mobilizacijo in koncentracijo in tako številčno nadkriljuje nemško vojsko in jo tolče.

Ruska industrija, ki se je umaknila daleč v notranjost, se je reorganizirala in nadaljuje z delom brez zadržkov ter nudi svoji vojski dovoljne količine vojnega materiala.

Nemške podmornice so posebno z vstopom Amerike v vojno - v Atlantiku skoro brez moči. Britansko letalstvo je z neprestanim bombardiranjem nemških ladjedelnic zavorilo pojačanje nemške mornarice.

Ruska ofenziva je vrgla Nemce iz doline reke Donec, iz Ukrajine kakor tudi od petrolejskih vrelcev na Kavkazu. Verjetno je, da se bodo nemške zaloge hrane in benzina v teku 1. 1942. povsem izčrpale.

Nameravana Hitlerjeva spomladanska ofenziva - tudi če pride do nje - ne bo imela večje sreče kakor lanska. Če nemška vojska 1. 1941. ni mogla premagati ruske vojske, ko je bila mnogo močnejša od ruske, kako naj bo zmagovita letos, ko so ruske armade mnogo jačje kakor so bile lansko leto.

Če pa Hitler misli, da ga bo vodila božja previdnost, se strahovito moti, kajti njega ne vodi božja previdnost, pač pa vražje prokletstvo. Njega je sam hudobni duh osvojil in z njegovo pomočjo bo sebe in ves nemški narod vrgel v pogubo.

- o -

Proslava v. Save

V nedeljo 1. t. m. so naši bratje Srbi proslavili spomin svojega velikega svetnika in narodnega buditelja sv. Savo. Svečanost se je pričela v tukajšnjem Jugoslovanskem domu ob 6 uri zvečer s posvetitvijo vode in rezanjem slavskega kolača. Že k temu verskemu činu je prispelo toliko ljudi, da so zamudniki le s težavo našli nekaj prostora. Svečanost so posetili opolnomočeni minister, g. Miloje Smiljanić z g. soprogo, delegat kr. vlade, minister g. Djonović, g. podpolkovnik Lozić, beograjski rabin g. dr. Alkalaj, angleška kapitana g. Emery in Lyall, š. oče Stanko Perović, vsa uprava Jugal. doma, zelo veliko število gg. častnikov in ostalih pripadnikov vojske. Prav posebno številno pa je bila zastopana naša slovenska kolonija.

Slavnostni govornik je bil g. sav. Ščepanović, ki je v podrobnosti orisal delovanje in budenje sv. Save med našim narodom. Recitirali so 4 prigodne pesnitve, med njimi tudi Gregorčičev "Naš narodni dom". Del slovenskega mešanega zbora je odpel nekaj lepih srbskih pesmi, pod vodstvom zelo marljivega narodnega delavca, g. Prvulovića, ki je ponovno dokazal, da se iz malega tudi more ustvariti lepo delo.

Vsa svečanost je bila skromna, zato pa toliko bolj priručna in bratska. Dirljivo je bilo gledati slovenske matere, dekleta, moše in fante, ki so bratsko srbsko svečanost smatrali kot svojo lastno. V polni meri se je tudi ta svečanost manifestirala kot pravo krvno jugoslovansko pobratimstvo.

LISICA MENJA BARVO-NARAVE NIKOLI

V New Yorku izhaja mali, "protifašistični" listič, ki je pisan v angleščini in je glasilo ameriških protifašistov, italijanske narodnosti. O protifašizmu, vsaj tistemu, ki ga hoče voditi famozni grof Sforza, smo v našem listu že večkrat pisali in odkrito izpovedali naše stališče napram "reševalcem" laške zagate. Naša gledanja potrjuje sedaj sam njihov uradni tisk.

V številki z dne 11. dec. piše glasilo protifašistov o "tržaškem procesu" tole:

Ustanovitev posebnega sodišča za zaščito države so fašisti utemeljevali kot začasno ustanovo, ki naj posluje v težkih in nujnih slučajih. Toda to sodišče je postalo ena izmed najstalnějšíh fašistovskih ustanov. Sodišče, ki ga ne sestavljajo pravniki, pač pa fašistovski ignorante, je bilo doslej vedno zaposleno. Ponavadi je bilo delovanje sodišča pokrito z debelo kopreno tako, da ni nihče mogel zvedeti kako in zakaj so obsodili 20000 Italijanov, liberalov in radikalov. (Te trditve menda sam urednik lista ne verjame. Glede števila obdolžencev pred tem sodiščem lahko povemo, da je bilo do sedaj od vseh obtožencev 75% Slovencev in Hrvatov. Sodišče je bilo postavljeno zaradi Jugoslovanov, to je povedal sam general Crispini, ki je bil prvi predsednik sodišča. O. ur.) Listič piše dalje: Odkar je Italija stopila v vojno kot posestrima Nemčije je prišlo v deželi do mnogih sabotažnih dejanj in raznih političnih atentatov. Časopisi niso javljali o teh dogodkih (eksplozije v municijskih tovarnah, železniške nesreče, potapljanja ladij v pristaniščih itd.), vendar je javnost le izvedela o njih. O. ur.: Tržaški proces je obravnaval na široko vse te stvari in ugotovil, da so jih izvršili izključno samo Slovenci, splitski proces pa je dokazoval, da so bili pri potapljanju ladij udeleženi dalmatinski Hrvati, t. j. zopet samo Jugoslovani.

List nadaljuje: Dejstvo, da oblasti niso mogle izslediti pravih krivcev ne daje dobrega izpričevala gospodarjem Italije. Da rešijo čast GESTAPA in OVRE je postalo neizbežno, da vržejo krivdo na kogarkoli. O. ur.: Mi na žalost danes ne moremo povedati vsega. Junake in njihovo delo bo ocenila zgodovina, na podlagi drugih dokazov kakor pa jih je predložila fašistovska justica. Ali čudno je, da so morali biti

tisti "drugi", na katere se vali krivda, ravno sami Slovenci.

List nadaljuje: Kolikor vemo je sodišče privleklo pred sodnike 60 obdolžencev, ki pa niso člani iste organizacije. (Ali vsi so Slovenci in med njimi ni bilo niti enega laškega protifašista!). Sedanji proces, pravi list dalje, jasno dokazuje, da lokalne oblasti ne morejo več prikrivati italijanskega (!?) odpora proti nacistično-fašistični vladavini.

List se nadalje sprašuje "ZAKAJ TRST?" in pravi, da ni zgolj slučaj, da zaseda posebno sodišče v Trstu. V malo mestih je odpor proti režimu tako silovit in odkrit kakor v Trstu. Tržačani so se dolgo borili za svobodo (če mislite tržaške Slovence je to v redu, tržaški Lahi pa niso niti z mezincem mignili proti fašistovskemu terorju!). List končno priznava, da je na ozemlju tržaške okolice mnogo Slovencev in Hrvatov in pravi dobesedno: "dejstvo, da je Nemčija anektirala 2/3 Slovenije (ravno tisti "protifašisti", ki so to zapisali, so l. 1918 z največjim navdušenjem anektirali 1/3 Slovenije!) je vzrok, da sta oba naroda zasovažila Nemce in tudi Italijane, ki jih obtožujejo, da so sodelovali pri nemškem napadu na Jugoslavijo v preteklem aprilu. Tržačani, pravi protifašistovsko glasilo dalje, z veliko mržnjo gledajo na nemške ambicije po izhodu na Jadran preko Trsta. (O. ur.: Ti Tržačani so Slovenci, in protifašisti naj si zapomnijo, da ti Slovenci z enako mržnjo že več kot dvajset let gledajo na nesramno izropanje svoje lastne zemlje, ki je padla Lahom v roke po zaslugi njihove podle in nesramne spekulacije l. 1915).

Kljub previdnemu izogibanju priznanja, da so bili v tržaškem procesu obsojeni samo Slovenci, priznava na koncu protifašistovski list, da se bori Trst z takimi gospodarskimi težavami, da je njegov promet padel skoro na ničlo in misli, da je tudi to bil en razlog več, da je sodišče zasedalo v Trstu. Pa ja ne zato, da bi se s člani sodišča, obtoženci, pričami in odvetniki mogel ta promet vendarle nekoliko dvigniti.

H koncu pravi list, da je sodišče prišlo v Trst tudi zato "per dare una lezione ai Triestini", mi bi rekli slovenskim Tržačanom.

Jože izpod Krna

DROBNE VESTI

LAHI STISKAJO PASOVE Švicarski listi poročajo, da so laške oblasti prepovedale restavracijam, gostilnam in ostalim javnim lokalom vsako potrežbo jedil, ki vsebujejo meso. Samo enkrat v tednu je dovoljeno v gostilnah serviranje mesnih jedil in ob sobotah opoldne. Meso je lahko telečje, svinjsko, jagnjetina, govedina ali pa konjsko. Ob sobotah zvečer in ob nedeljah morajo biti pripravljena samo taka jedila, ki ne vsebujejo nobenega mesa, ne rib, niti jajc in ne sira. V ostalih dneh je dovoljena samo perutnina, cvrček in drobovina.

RADI BI ŠLI DOMOV Štiri laške divizije, ki so bile odposlane v Rusijo so bile že takoj ob prihodu strahovito razredčene. Lahi so morali stalno pošiljati na domestne bataljone, da so vsaj deloma obdržali zmanjšano številčno stanje. Pri zadnjih bojih v bazenu reke Doneca pa so Lahi pretrpeli nove velike izgube. Rusi so javili, da so se udali celi bataljoni. Vojniki so bili vsi premrzli in sestradani. Pri nekem ujetem polkovniku so našli prepis pisma, ki so ga častniki poslali italijanskemu generalu Caballeru, ki je poveljnik laškega ekspedicijskega zbora na ruski fronti in v katerem so mu sporočili zahtevko, da se laški vojaki takoj vrnejo v domovino. Zahtevko so podkrepili z dokazovanji, da je ruska zima za laške vojake nevzdržna in da so sedanje razmere glede prehrane, obleke in stanovanja za armado popolnoma nezadostne.

V JUŽNI ITALIJI OBSEDNO STANJE Že pred dvema mesecema poročali, da so italijanske oblasti proglasile v štirih pokrajinah južne Italije obsedno stanje. Ta proglas je izzval takrat veliko razburjenje med civilnim prebivalstvom in je bil fašizem primoran razveljaviti. Sedaj pa so v vsej južni Italiji ponovno razglasili obsedno stanje. Ta ukrep so oblasti storile zaradi tega, ker je na več mestih prišlo do mučnih spopadov med Italijani in nemško posadko. **GOERING SNUBI ITALIJANE** Že nekaj dni se mudi v Rimu marešal Göring, ki ga je Hitler poslal v Italijo zato, da Mussoliniju obrazloži bodoče načrte. Drugi zopet pravijo, da je prišel Göring v Italijo s Hitlerjevimi tolažilni, ker je moralno in gospodarsko stanje Italije katastrofalno.

Č. OČE EVGENIJ JE UMRL

Včeraj zjutraj je po kratki bolezni izdihnil svojo blago dušo, ljubljenec in pristni duhovni oče, slovenske kolonije v Egiptu, č. oče EVGENIJ STANET. Vest o njegovi smrti se je naglo razširila po mestu in turobno presenetila številne njegove prijatelje, zlasti pa naše Slovence in Jugoslovane.

Blagopokojni č. oče Evgenij je sin naše lepe zelene Štajerske, ki jo danes tlači prusko kopito. Rojen je bil v Vurbergu 23. aprila 1876. leta. Imel je torej 66 let. Že kot mlad duhovnik je prišel v Kairo kot dušni pastir tukajšnje slovenske kolonije. Polnih 33 let je živel med slovenskimi izseljenci in bratsko, očetovsko in jugoslovansko delil z njimi dobrote in gorja. Svoje bivanje v Kairu je prekinil za časa prve svetovne vojne, ko je bil interniran kot avstrijski državljani v Sidi Biširju pri Aleksandriji. Blagopokojni oče Evgenij je bil res pravi oče Slovencev in Jugoslovanov in danes se je marsikatero oko zrosilo ob njegovi krsti.

Pogreb nepozabnega č. očeta je bil danes ob 4 uri popoldne iz Frančiškanske cerkve sv. Jožefa, kjer je bil č. oče v zadnjem času prior. Jugoslovansko poslaštvo je položilo na krsto lep venec, ravno tako pa tu di tukajšnje Slovenke. Pogreba se je osebno udeležil pooblaščen minister Kr. Jugoslavije v Kairu, g. Miloje Smiljanić z g. soprogo in sav. poslaništva g. Ščepanovič. V zelo velikem številu so prihiteli tudi Slovenci in Slovenke, ki jim je čas dopuščal, da se zadnjič poslovijo od svojega ljubljence, ki bo ostal v globokem in hvaležnem spominu nam vsem.

Blagopokojni č. oče Evgenij je bil naroden Slovenec in prepričan Jugoslovani. "Verujte mi" mi je dejal še pred kratkim "Jugoslavija bo zopet vstala". Vse kulturno dihanje tukajšnje kolonije je valovilo preko njega in po njegovi zaslugi.

Večna slava blagopokojnemu č. očetu Evgeniju in hvala mu za vse, tudi v imenu zaslužnjene njegove domovine, katere vstajenje ni mogel dočakati.

ŽIVLJENJE NA PODMORNICI

V pomorskih operacijah igrajo podmornice posebno važno vlogo. Zlasti v bitki za Atlantski ocean je udeležba podmornic zelo visoka. V Sredozemskem morju so predvsem angleške podmornice v veliki meri obročnale z osovinsko trgovsko in tudi vojno mornarico.

Kako živijo posadke v podmornici? Pod vodo ni udobja, niti prostora; malo zraka, zato pa večna nevarnost in smrt... Kljub vsemu temu posadke živijo in nadaljujejo z borbo.

Predstavljajmo si zračne napade na morju, ki trajajo neprenehoma 14 dni. Ves ta čas je treba preživeti v tesni podzemski tovarni, kjer imamo na razpolago točno toliko zraka, da s težavo dihamo in ravno toliko prostora da iztegnemo noge. Posadke se hranijo s konzervami, in to največkrat hladnimi. Pogrnjenih miz, krožnikov in takih lepih stvari v podmornici ne poznajo. Podmorničarji spijo oblečeni, njihov delovni čas je skoro neomejen. Ves čas, dokler je podmornica na odprtem morju je takorekoč odrezana od ostalega sveta. Poveljnik sicer sprejema stalno radijska povelja, sam pa ne črhnje niti besedice, ker bi vsaka njegova emisija lahko sovražniku izdala, kje operira njegova podmornica. Posadka podmornice ve samo eno: da jo sovražnik neprestano zasleduje in ve tudi, da bo njen konec hiter in nepričakovan, če jo ta sovražnik izvoha.

ODDIHI NA SVEŽEM ZRAKU

Po pravilih se mora podmornica vsakih 24 ur pokazati na morskoi površini, da napolni akumulatorje in da obnovi zaloge stisnjenege zraku. Rekli smo že, da vlada v podmornici zelo omejen režim dihanja. Po dolgi vožnji pod vodo se dihanje posadke pospeši in je tudi neredno zaradi pokvarjenega zraku. Akumulatorji, ki ženejo električne motorje za pogon podmornice, dokler je pod vodo, se počasi izpraznejo. Polnijo jih s pomočjo motorjev na surovo nafto. Ko ti motorji delujejo, porabijo ogromne količine kisika in je zato neobhodno potrebno, da je podmornica pri polnjenju akumulatorjev na morskoi površini, drugače bi se posadka že v najkrajšem času zadušila. Stisnjeni zrak je potreben za obnavljanje zračnega pritiska, za pogon raznih strojev in zlasti za izpraznjevanje balastnih in drugih tankov, s pomočjo katerih drži podmornica ravnotežje in manevrira pri prihodu na površino.

Ves čas ko plove podmornica na morskoi površini je službujoči častnik s svojimi pomočniki stalno na budni straži - na poveljniškem mostu. Ostali del posadke je v strogi pripravljenosti, da v trenutku danega povelja takoj izgine v morskoi globino. Po navadi rabijo podmornice za potapljanje komaj pičli dve minuti časa.

SOVRAŽNIK NA OBZORJU

Ko je podmornica v službi, je morje večinoma puato in prazno. Vsakodnevno potapljanje in dviganje podmornice na morskoi gladino, neumorno iskanje sovražnika ter stalna napetost živcev, kakor tudi zamotana navigacija z moderno podmornico, vse to povzroča, da posadki čas hitro mine.

Toda lepega dne se v prizmi periskopa pokaže slika sovražne ladje ali pa obrisi sovražnega konvoja. Mirno vsakdanje delo se v hipu spremeni v hladno smrtno razburjenje. Z mrzlično naglico in točnostjo opravljajo mornarji svoja, strogo odmerjena dela. Torpedisti pripravljajo torpeda. Poveljnik podmornice se niti za hip ne oddalji od periskopa. Mirno čaka, da izstreljena torpeda dosežejo cilj. Ko se je prepričal, da je zadel ali pa tudi ne - potegne periskop v notranjost in že v naslednjem trenutku izgine podmornica v morskoi globino.

V tem trenutku prisotnost podmornice ni več skrivnost. Moderna tehnika omogoča vojnim ladjam, da s precejšno točnostjo najdejo podmornico, ki se skriva. Z zamolklimi treski udarjajo globinske bombe. To so najtežji trenotki. Pod udarci strahotnih eksplozij trepeta podmornica in se nagiba na vse strani. Večkrat se zgodi, da eksplozije prekinejo električni tok. Včasih pa popokajo - zaradi silnega pritiska - zakovice, ki spajajo trup podmornice. Če podmornica ni imela sreče in je to njen zadnji napad, potem je njen konec zelo kratek. Zakovice popustijo in voda z vso neusmiljenostjo prodira v notranjost in potegne njo in posadko na morskoi dno.

NA DOPUSTU

Lahko si predočimo razpoloženje posadke v trenutku ko zadoni povelje - v domačo luko. Česa si v tem trenutku najbolj želi posadka? Najprej - svežega zraka. Že ko je stopil mornar na krov podmornice je občutil v pljučih nekaj prijetno sladkega in osvežujočega. Človeku se zdi, da je zrak poln prijetnih dišav. Naslednja želja je dobro, toplo kosilo, kopei in čista postelja z belimi, hladnimi rjuhami. Po dolgem, globokem spanju dober zajutrek, nato globok udoben naslanjač, kup časnikov in pipa dobrega tobaka. Občutek, da ima človek na sebi sveže perilo in čisto obleko je naravnost odličen. Angleški podmorničar si poleg tega želi dosti prostora, da lahko iztegne svoje noge in želi si tudi novih obrazov.

Matična ladja, ki je nekaka stanovanjska hiša posadke, izpolnjuje v angleški vojni mornarici vse te pogoje. Te ladje samo v izjemnih slučajih izplovejo na morje. Matična ladja je pravzaprav vojna ladja, udoben potniški parnik, delavnica in skladišče; vse obenem. Namen teh ladij je, da nudijo posadkam po trupdolnem križarjenju potrebni odmor. Tu se tudi opravijo manjša popravila in spopolnijo zaloge.

Ko se je podmornica vrnila, posadko zamenjajo. Zato ima vsaka podmornica še posebno rezervno posadko. Dokler je podmornica v luki opravlja bojna posadka samo tista dela, ki so neobhodno potrebna, da se podmornica pripravi za naslednje potovanje. Vsa druga dela opravlja rezervna posadka. Odmor podmornice traja toliko časa, da se popravijo in pregledajo številni stroji. Vkrcajo se nova torpeda, municija, pogonski material, hrana itd. Včasih se le prekmalu približa dan, ko mora podmornica zopet na široko morje. V senci večernega somraka plove počasi proti izhodu iz luke. Nihče je ne pozdravlja, nihče ne ve kam gre njena pot in tudi ne kdaj se zopet vrne. Njihovi tovariši na matični ladiji morajo molčati kot grob. Ti neznani junaki, ki odhajajo v smrtno nevarnost brez slovesa in tople besede, bodo izbrisani iz spomina svojih tovarišev, če je pretekel rok vrnitve in njih ni nazaj.

PREDSEDNIK ROOSEVELT - 60 LETNIK

PREDSEDNIK ZDRUŽENIH AMERIŠKIH DRŽAV JE TE DNI PRAZNOVAL SVOJ 60. ROJSTNI DAN. VSI ZASUŽNJNI NARODI ZREJO Z ZAUPANJEM V VELIKEGA PREDSEDNIKA, V KATEREGA MOČNO ROKO SO POLOŽILI SVOJO USODO. ZATO SO TUDI NJIHOVE PROŠNJE K BOGU, NAJ BI GA OHRANIL. ŠE MNOGA LETA, TAKO GOREČE.